

Budapesttől—Budapestig.

Irta: CSER JÁNOS

(5)

Kisapostag előtt ért utól bennünket az este. Öküz, mint a napos szállásmester, besietett a közeli faluba, hogy valami régi ismerősehez beajánljon mindnyájunkat. Mig odajárt, mi összecsomagoltunk, a csónakokat a közeli fűzesbe cipeltük, s jól megéhezve elindultunk immár harmadik szállásunkra.

A következő nap históriáját Buxus (Szakál) írta be a naplóba; igyekszem lehetőleg szószerint idézni.

A szíves házigazda alánkalmolt az „első ház“-ban s úgy aludtunk a puha, zizegő szalmán a mestergerendáig dagadó dunnák között, mint „az ides téj“ (ahogy erre mondják). Igaz, hogy a fülledt júliusi éjszakában mind besavanyodtunk reggelig, de Csöbi folytonos kukorikolására mégis kibubódtunk úgy 8 óra körül s kedvező széllel, vitorlával elindultunk. Mert ekkor már az 507-esnek is volt vitorlája; Kari addig mesterkedett, míg ágakból, meg az egyik sátorlapból önálló vitorlássá nem alakította a mi csónakunkat is; s volt öröm, mikor a „vitorlás versenyben“, jó néhány hossal lehúztuk Csutiékat. Később, mikor a reggeli szél csendesedni kezdett, hatalmasan evezünk.

Itt van Dunaföldvár — szólt Kari nemsokára. Érdekes ez a várhegy a parton: egyszer már aludtunk itt egy barlangban. Különböen barlanglakások is vannak benne. Általában gyakori erre Tolnában a magas partokba vágott pince, kamra, sőt lakás is.

Ez régen lakott hely — folytatta Csöbi. — Anamatia volt a neve a római időben. Az Árpádok alatt erős földvár állt itt. Innen van a neve is. Később, a kurucok idejében is szerepelt.

— Hahó! Hahó! — hallik egyszercsak a Dunán a kiáltás; egy másik regatta tartott felénk.

— Egy cserkésztabort kerestünk, — mondják — nem látták az urak valahol a part mentén? — Utbaigazítjuk őket s kölcsönös kikérdezés után tovább hajtunk. A nap mind magasabbra hág, mindjobban süt, szinte hallatszik zsírunk sercegése. Mi kezdők ugyancsak nyögünk az erős iramban, az evezőlapátok tempós csattogása fel-felriasztja a parton nyugodtan álldogáló gémekeket, mire lackós komolysággal kelnek légi útjukra. Mindenki kérdezi: messze van-e még Paks — mert az legközelebbi kitzűzött pihenőhely — s Csöbi mindegyre hajtogatja hogy 10 km. Még egy félóra múlva is 10 km. Ordasnál, mint az ordasok szenvedünk a melegnek miatta, mikor Pufi kutató szeme valami meszszire virító fürdő toilletteken fennakad.

— Azok nők ott, gyerekek s minthogy már régen nem beszéltünk nőekkel, ami tudvalevőleg annyira fontos egy férfi életében, különösen akkor, mikor férfitársaságban van s erősen hajlandó az eldurvulásra, mint a falat kenyér, indítványozom, hogy kössünk ki s tartsunk egy kis fürdőrasztot — beszélt Pufi filozófus hanglejtéssel, egyre fürkészve,

hogy vajjon minő társaság lehet a parton, mert a Duna közepéről nem igen lehetett látni. Mire kiértünk a partra, már Pufi is „csak“ fürödni akart s a mázsás zsidó nők megszemlélése után, kik közel sem voltak hasonlatosak az operabeli Zsidónő-höz, mély undorral, két motorral, tejes benzingözzel elhajtottunk Paks felé.

Morton — akinek az apostagi este volt a keresztapja — és Csöbi, elmentek bevásárolni; addig a társaság másik fele átment a szemben levő nagyszerű partra s mire a bevásárlók megérkeztek, készen volt az első sátor is — mert ismét borult, dörgött a távolban — és az első kemeңce is, úgy hogy a parton strandolók bámulatában megismétlődött a borjú és az új kapu meséje.

— Cigánypecsenye lesz krumplival — jelenti be Csöbi az étlapot s rögtön rá parancsolgatni kezd, aminek a következménye az lett, hogy mindegyik csak a másikat biztatta, de maga semmit nem tett. Végre Csöbi maga látott a hús megszósásához — nem tudom kire gondolt, mert jól elsózta — Öküz meg zsirt tett fel a lábosban, a többiek a krumplit meg a tüzet vették gondjaikba, déli 4 órára sikerült is nyélbe-ütünk az első tábori ebédet. — Közben azonban az ebédelni hazatért fürdőzők ismét visszajöttek s csakhamar színes hölgyfűzér szegélyezte a kellemes homokú partot. Pufi egyre idegeskedett, végre kitört s a homokba vágta húsforgató villáját, feljajdult:

— Három napja nem beszéltem nővel! Engedjeteek hozzájuk!

Itt aztán „kifejtette“ a naplóíró, hogy sem Pufit, sem őt, Buxust nem lehetett visszatartani, mert csónakba ültek s két hölgyet, akik egy Csöbi nevű ladikban folyton előttünk cirkáltak, formálisan üldözőbe vettek. Rohantak le, rohantak föl, lihegték, izzadtak, összeütköztek s mi addig felváltva forgattuk a húst, s gyönyörködtünk a távcsővel a nagy hajzában, aminek az ebéd elkészülése vetett végett.

Igaz, hogy egy kicsit sós is volt, meg égett is a távcső mellett sült pecsenye, a krupli meg olyan zsírosra sikerült, hogy önteni lehetett, de azért hirmondónak sem maradt belőle vacsorára. Hogy milyen fölséges lehetett, Csöbi kijelentése igazolja, miszerint erre az ebédre Isten ellen való vétek lett volna vizet inni. El is indultunk négyen, s „rövid“ másfél óra múlva rá is akadunk valami csárdára, ahonnan nem mertünk visszaindulni, félvén, hogy megszomjazunk, mire ismét visszatalálunk. Csak a fenyegető eső bírt rá mégis bennünket, hogy estének előtte elhatározzuk a visszatérést, s a kiruccanás következményeképen a „Négyek Társasága“ engem mint a túra főkönyvelőjét, megbízott a négyes számla megnyitásával.

Az esőt ígérő égbolt, meg a pompásan álló sátor, azt az elhatározást érlelte meg bennünk, hogy ma már nem megyünk tovább, itt töltjük az éjszakát Pakson. Megírtuk a napi póstát, Pufi, Csöbi meg én kicsiptük magunkat s átmentünk a városba, egy kicsit „széjjelnézni“. Annyi volt a zsidó, mint a rosta lika. Legokosabbnak láttuk a Hangya boltossal szóbaelegyedni, aki készséggel szolgált felvilágosítással a városra vonatkozólag: alapos magyarázata nyomán hamarosan ráakadtunk a legjobb boráról híres kiskocsmára. Hazafelé meglátogattuk a polgáriskola igazgatóját, Csöbinek valamikor tanára volt. A legszebb nyári este tárult fölénk, mikor a Duna-korzóra visszaértünk. Inkább csak

sejteni lehetett, milyen sokan sétálhatnak a sűrű lombozatú fák alatt, mert még a lámpák sem tudták áttörni a dús lombozatát, amelyeknek védő, titkos sötétjéből kiszűrődő csendes beszéd, lázas suttozás andalító zsongásban egyesült a távolabb csendben dudorászók dalával s a halkán csobbanó habokkal. A Duna széles tükrén vékony aranyhíd remegett, a másik parton égő tábortűzünk képe nyújtózkodott remegve felénk, mintha hívogatott volna már a hazatérésre. Vissza is mentünk s lefeküdtünk először szabadban a puha homokba levert sátorban. Igaz, hogy csak négy számára volt hely de azért keresztbe-kasul, mint a hasábfák, hatan is elfértünk.

Az ötödik napon keserű szájjal ébredtünk fel. Korán felkeltettek bennünket sátorhasadékon belopódzó szunyogok az agyat fűrészelő muzsikájukkal kiverték fejünkől az álmosságot. Gyönyörű reggel volt a tegnapi szép estének folytatása s azzal a reménnyel indultunk útnak, hogy a mai napon sem fogunk megázni. Jó adag reggeli evezés után Úszódon tartottuk meg az első pihenőt, ahol Buxi, mint a soros menázszi-mester a Pakson vásárolt fonott üvegben — becéző néven csak demikének mondtuk — igazi jó falusi tejet liferált.

Később pörkölő meleg lett. Szegény Buxit, aki nem igen volt még benne a napfürdőzésben, véresre égette a tűző nap. Sokat szenvedett, mert az egyik égésből még ki sem gyógyúlhatott, már újabb, melegebb napra virradtunk. De túrt némán, szó nélkül; csak az éjszától irtózott, mert akkor rá kellett feküdnie sebes tagjaira. Most is a folyton növekvő hőségben az iránta érzett kíméletből szünetet szavaztunk.

— Igazán meg vagyok illetődve nemcsaltonismustoktól — kezdett Buxus szónokolni — de nekem erős a gyanum, hogy ebben a pihenő megszavazásban nagy része van a ti lustaságtoknak is. — Minthogy igaza is volt.

És gyerekes hancurozással belevetettük magunkat a hús habokba; Fadd alatt a nagy átvágás elején finom szemcséjű zátonyok vannak ahol több kis mellékág van a zátonyok között. Ezekben lubickoltunk és innen is indultunk tovább. De ez lett a vesztünk. Abból az okoskodásból kiindulva, hogyha nem ökvetlen szükséges, ne evezzünk, a vitorlákra, meg a viz sodrára bíztuk magunkat s csendesen szunyókáltunk a tüzes napsütésben: közben nem vettük észre, hogy egy holtágba kerültünk. Volt riadalom, mikor néhány sűrűlódás után fennakadtunk és a sekély vízben nem tudtunk tovább menni.

— Mondtam, hogy ne vitorlázzunk, mert akkor mindig hajlandók vagytok az ellustulásra — veszekedett velünk Öküz — most majd legalább felfelé eveztek. — És szomorú szívvel dolgoztuk le a réven azt, amit a vámon nyertünk.

Itt Tolna körül valamikor nagy vargabetűt írt le a Duna, ma a „nagy átvágás“-nak nevezett csatornában közlekednek a járóművek, a tolnai kis ágban már az evezős csónak sem tud végigmenni. Igazi vad vidék! Hatalmas darabon fekszenek a kalocsai érsekség erdei; húsz kilométer körzetben sem találni falut az egy Bogyiszló kivételével. Csak itt-ott van egy erdészház vagy halásztanya, amelynek a gazdái sokszor, a tavaszi áradások idején — mint az egyik idevaló erdész mesélte —

még a lakásukból sem tudnak kimenni: egy végtelen tenger közepén gubbasztanak.

Erősen dél volt mikor az egyesült Duna—Sióág torkolatát hangos csatakiáltással üdvözölhették. Nyugatról, a meghasadt erdőn keresztül elég erős árammal torkollott be a Duna—Sió; zavaros színén meglátzott az esős napok nyoma.

Éljen a raszt! — zúgott fel az egyhangú éljen, amely a pihenővel és díszebéddel egybekötött ünneplésnek szólt, amit abból az alkalomból indítványozott Pufi, mint elnök, hogy utunk egy részét megtették; búcsúztunk a Dunától.

(Folytatjuk.)

A tükör beszéde.

*Egy megtört ember állt a nagy tükörhöz,
S a holdas éjben szólt a nagy tükör:*

*„Az arcot mintha láttam volna már!
Akkor még rózsát hintett rá a nyár,
S mosolygott, vig volt, kacagott...
De vége, vége szállt a nyárnak,
A napsütések ködre váltak,
S a régi rózsza szirmot hullatott.*

*A szembe mintha néztem volna már!
Akkor még izzott, égett benn' a nyár
S szikrát pattogott szomjasan...
De vége, vége szállt a nyárnak,
A napsütések ködre váltak.
A tűznek már csak hamva van..*

*Az ajkat mintha láttam volna már!
Egy másik ajkkal rajt' lokott a nyár
S a vágy beszédes mámorea...
De vége, vége szállt a nyárnak,
Elégtek már a régi vágyak.
Hideg az álmok vánkosa!...*

*A szem, a száj, az ajk, a szív, a haj
A nyári fényt elégté oly hamar...
S ki mindig vig volt, kacagott:
Elhalgatott egy őszi délután',
S míg szállt a köd susogva és puhán,
Bezárt egy nyári ablakot..."*

*Az elfáradtnak reszketett keze...
És könnyet szórt a felszakadt sebe.*

MÓRA LÁSZLÓ.